

Toename amoxicilline+clavulaanzuur bij middenoorontsteking ongewenst

OMA: voorkom resistentie

KNO-arts dr. Eize Wielinga stelde onlangs in het *Pharmaceutisch Weekblad* dat kinderen met otitis media amoxicilline+clavulaanzuur moeten krijgen. Volgens experts in de SWAB Werkgroep Surveillance Antibioticaverbruik ontbreekt hiervoor de wetenschappelijke argumentatie.

Wij willen graag reageren op het artikel over middenoorontsteking ‘Zorg dat de moeder tevreden is. Zij kent haar kind het best’, gepubliceerd in het *Pharmaceutisch Weekblad* van 24 januari 2014. Hierin stelt Eize Wielinga dat amoxicilline geen plek moet hebben in de NHG-Standaard *Otitis Media Acuta* (OMA).

Virale oorzaak

Bij de meeste kinderen heeft OMA een gunstig natuurlijk beloop en kan volstaan worden met pijnbestrijding en voorlichting. In 40% van de middenoorkweken van kinderen met OMA wordt geen bacteriële verwekker gevonden en is een virale oorzaak aannemelijk. Een antimicrobieel middel heeft slechts een beperkt effect op de ernst en duur van de klachten. Een *number needed to treat to benefit* van 15 voor OMA geeft aan dat er 15 kinderen behandeld moeten worden, opdat één kind baat heeft van de behandeling. De NHG-Standaard adviseert daarom antimicrobiële behandeling alleen voor kinderen uit gedefinieerde patiëntgroepen [1]. Amoxicilline is daarbij het middel van eerste keus en wel om de volgende redenen [2].

Een verschil in effectiviteit tussen smalspectrumpenicillinen, amoxicilline en amoxicilline+clavulaanzuur voor de behandeling van OMA kon in een meta-analyse niet worden aangetoond [3]. Vanwege betere penetratie in het middenoor wordt de voorkeur gegeven aan amoxicilline boven een smalspectrumpenicilline.

Sinds 1994 is er veel vergelijkend onderzoek gedaan met amoxicilline+clavulaanzuur, macroliden, cefalosporinen en chinolonen,

die over het algemeen een vergelijkbare effectiviteit hadden. Pneumokokken zijn de meest frequente bacteriële verwekkers van OMA. Ze worden gevonden in 30-40% van de middenoorkweken. Resistentiegegevens, zoals jaarlijks gepubliceerd in NethMap, laten zien dat resistentie van pneumokokken in Nederland nog steeds erg laag is [4]. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat amoxicilline uitstekend werkzaam is tegen pneumokokken. Een macrolide kan gegeven worden bij een contra-indicatie voor amoxicilline, zoals de standaard ook adviseert, of indien de eerste behandeling niet het gewenste resultaat heeft.

Trend

De oproep van Wielinga past wel in een Nederlandse trend. Amoxicilline+clavulaanzuur wordt in toenemende mate gebruikt in de eerste lijn (van 12% van de uitgiften in 2000 naar 16% in 2012), terwijl er weinig eerstelijnsindicaties zijn waarvoor dit middel eerste keus is (NHG-standaarden). Antibioticaresistentie is in Nederland nog steeds laag en dit is mede het gevolg van een restrictief antibioticabeleid. Om deze situatie te handhaven lijkt het ons belangrijk terughoudend te zijn met het gebruik van amoxicilline+clavulaanzuur in de eerste lijn. Uitspraken zoals die van Wielinga geven onduidelijkheid, terwijl er actuele en *evidence-based* richtlijnen zijn voor de eerstelijnszorg. ■

Zie voor de literatuurreferenties de digitale versie van dit artikel op pw.nl.

**WIELINGA
SCHEPT
ONDUIDELIJK-
HEID, TERWIJL
ER EVIDENCE-
BASED RICHT-
LIJNEN ZIJN**

De auteurs

Namens de SWAB Werkgroep Surveillance Antibioticagebruik: Stephanie Natsch, Chris Pellicaan, Paul van der Linden, Yves Liem, Alike van der Velden, Ewoudt van de Garde, Marco Lourens, Monique Roukens.

- 1 NHG standaard *Otitis Media Acuta* (tweede herziening) (laatst geraadpleegd 4 maart 2014)
- 2 Harmes km, Blackwood RA, Burrows hl et al. Otitis media: diagnosis and treatment. *Am Fam Physician* 2013; 88: 435-40.
- 3 Rosenfeld RM, Vertrees JE, Carr J et al. Clinical efficacy of antimicrobial drugs for acute otitis media: meta-analysis of 5400 children from thirty-three randomized trials. *J Pediatr* 1994; 124: 355-67.
- 4 NethMap 2013: [http://www.swab.nl/swab/cms3.nsf/uploads/ADFB2606CCFD-F6E4C1257BDB0022F93F/\\$file/Neth-map_2013%20def_web.pdf](http://www.swab.nl/swab/cms3.nsf/uploads/ADFB2606CCFD-F6E4C1257BDB0022F93F/$file/Neth-map_2013%20def_web.pdf) (laatst geraadpleegd 28 februari 2014)